

13. Középhegységeink

1. Középhegységeink

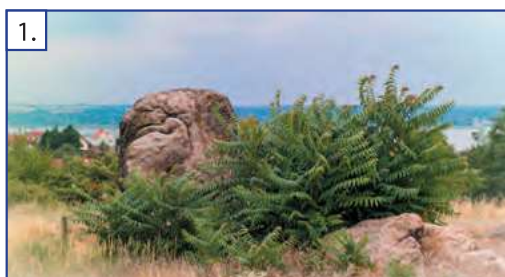
Melyik középhegységünkre jellemzőek az állítások? Írj **D** betűt a Dunántúli-, **É** betűt az Északi-középhegységre vonatkozó állítások után! Írj **M** betűt, ha az állítás mindkét középhegységre igaz!

- a) A Kárpátok belső, vulkáni vonulatának része.
- b) Bazaltsapkás tanúhegyek vannak a területén.
- c) Hazánk erdőiben leggazdagabb fő tájegysége.
- d) Híres borvidékek terülnek el a hegység déli lejtőin.
- e) Itt van Magyarország legmagasabb hegycsúcsa.
- f) Jelentős bauxitkészletekkel rendelkezik.
- g) Karsztbarlangokat találunk a területén.

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

2. Középhegységi tájaink

Melyik középhegységünkre ismered a leírás alapján? Írd a táj megnevezése mellé a hozzá tartozó kép számát!

- a) A vulkanikus kőzetekből álló hegység a Duna jobb partján terül el. Magaslatairól elénk tárul a Dunakanyar.
táj: _____ kép: _____
- b) A főképp mészkőből álló hegység felszínén karsztformákat figyelhetünk meg. Keleti lábánál fekszik Miskolc. Magas mészkőszirtje például a Bálványos és az Istálló-kő.
táj: _____ kép: _____
- c) A vele azonos nevű tótól északra elterülő hegységben óidei gránitot találunk, amely helyenként a felszínen is megjelenik ingókövek formájában.
táj: _____ kép: _____
- d) A Dunazug-hegység legdélibb tagja, területének egy része a fővároshoz tartozik.
táj: _____ kép: _____

3. Térképen a Dunántúli-középhegység

a) Írd a tájak mellé a megfelelő számot, a tavak, a folyók és a városok mellé a megfelelő betűt!

Keszthelyi-hegység: ____

Bakony: ____

Tapolcai-medence: ____

Balaton-felvidék: ____

Vértes: ____

Gerecse: ____

Pilis: ____

Budai-hegység: ____

Velencei-hegység: ____

Móri-árok: ____

Tatai-árok: ____

Badacsony: ____

Duna: ____

Sárvíz: ____

Balaton: ____

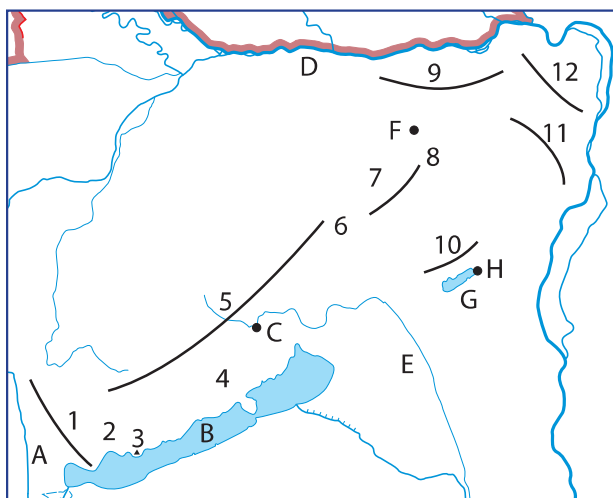
Velencei-tó: ____

Zala: ____

Veszprém: ____

Velence: ____

Tatabánya: ____

b) Karikázd be **pirossal** a **mészköhegységeket**, **barnával** a **gránitos hegységet**, **feketével** pedig a **bazaltsapkás tanúhegyet**!

4. Térképen az Északi-középhegység

a) Írd a tájak mellé a megfelelő számot, a folyók és városok mellé a megfelelő betűt!

Aggteleki-karszt: ____

Borsodi-medence: ____

Börzsöny: ____

Bükk: ____

Cserhát: ____

Cserhát: ____

Gödöllői-dombság: ____

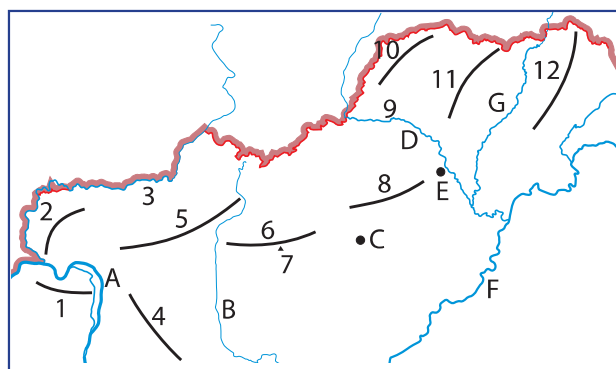
Kékes: ____

Mátra: ____

Nógrádi-medence: ____

Tokaji (Zempléni)-hegység: ____

Visegrádi-hegység: ____

Duna: ____

Tisza: ____

Eger: ____

Hernád: ____

Zagyva: ____

Miskolc: ____

Sajó: ____

b) Karikázd be **kékkel** a **vulkanikus** eredetű, **pirossal** pedig a **mészköhegységeket**!

5. Egyedülálló kőzetfelszín az Északi-középhegységben

Olvasd el a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

Salgótarjától nem messze, néhány kilométerre délkeleti irányban, a Medves-fennsík és a Mátra közti dombok rejtekében fekszik Kazár települése. Országos hírnevét a határában fellelhető, egyedülálló felszíni formakincssel rendelkező riolittufamező alapozta meg. A területen a csapadék és az erős szél a talajt lepusztítva hozta létre a jellegzetes felszíni formakincset. Ahogy a puha riolittufa felszínre került, a lehulló csapadékvizek megkezdték a felszínformáló tevékenységüket. A lefolyó csapadékvizek először keskeny, a lejtés irányában hosszsan elnyúló barázdákat vájnak ki, amelyek később több méter mély, bonyolult, sokszor ágas-bogasan elágazó eróziós árkokká mélyülnek. A riolittufa több helyen megtalálható az Északi-középhegység területén. Kialakulása a földtörténeti újidő miocén korában lezajlott robbanásos vulkáni tevékenységekhez köthető.

(Forrás: https://pangea.blog.hu/2014/02/05/a_magyar_kappadokia – című írás nyomán)

a) Hol található Kazár? Írd le a település viszonylagos földrajzi fekvését!

b) Hol fekszik a kazári riolittufa-mező? Keresd meg a Google Föld felületén! Írd le a helyszín pontos földrajzi koordinátáit!

c) Miről nevezetes a település? _____

d) Hogyan alakult ki az Északi-középhegységben a riolittufa? _____

e) Mely külső erők pusztították le a talajt ezen a kőzetfelszínen? _____

f) Melyik külső erő hozta létre a riolittufa jellegzetes formáit? _____

g) A riolittufa mely tulajdonsága tette lehetővé a sajátos formakincs kialakulását? _____

h) Hol van még Európában a kazárihoz hasonló felszíni képződmény? Nézz utána!

6. Térképes gyakorlás

Mérd meg a Google Térkép felületén, hogy milyen messze van légvonalban a lakóhelyedtől a következő három hegy! Nézd meg a közúti távolságukat is internetes útvonaltervezővel!

- a) Kékes: légvonalban _____ km, közúton _____ km
 b) Kőrös-hegy: légvonalban _____ km, közúton _____ km
 c) Badacsony: légvonalban _____ km, közúton _____ km

7. Ásványkincsek

Melyik középhegységben bukkanhatunk a következő kőzetekre és ásványkincsekre? Egy-egy kőzethez, ásványkincshez több tájat is írhatasz!

- a) gránit: _____
 b) mészkő: _____
 c) andezit: _____
 d) bauxit: _____
 e) barnakőszén: _____
 f) vasérc: _____

8. A bazaltsapkás tanúhegyek keletkezése

Tedd sorrendbe a bazaltsapkás tanúhegyek keletkezését bemutató ábrákat! Írd a sorrendnek megfelelő számokat a négyzetekbe!

